

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

134

Vragen van het lid **Ellian** (VVD) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het bericht «Beruchte topgangster deelt lakens uit in bajes Zaanstad»* (ingezonden 19 augustus 2021).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 30 september 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3950.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Beruchte topgangster deelt lakens uit in bajes Zaanstad»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het bericht dat een gedetineerde, personeelsleden en medegedetineerden, zou intimideren en een criminele organisatie zou aansturen vanuit de gevangenis?

Antwoord 2

Als er sprake is van dit soort gedrag, dan is dat onacceptabel. Risico's zijn in het werk van het gevangeniswezen onvermijdelijk, maar wij doen er alles aan om deze te beheersen. Om deze reden is extra ingezet op veiligheidsmaatregelen binnen DJI.² In de opleidingen van het personeel wordt aandacht besteed aan de omgang met gedetineerden en de dilemma's die hierbij spelen. Daarnaast zijn er inmiddels twee afdelingen Intensief Toezicht (AIT) operationeel en wordt er een derde ingericht. Ook is er in iedere PI een Bureau inlichtingen en veiligheid (BIV) opgezet. Deze bureaus werken met de Gedetineerden Relatie Monitor (GRM), een tool om onderlinge netwerken in beeld te krijgen. Zoals ik in de brief van 11 juli 2019 bekend heb gemaakt is er 3 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor de strijd tegen smokkel-

¹ Telegraaf: 18 augustus 2021 «Beruchte topgangster deelt lakens uit in bajes Zaanstad»: «De R bepaalt wat er gebeurt» en «Motorbendekopstuk Lysander de R. (39) in allerijl uit cel gehaald en overgeplaatst»

² Dit staat ook beschreven in de derde Voortgangsbrieven visie «Recht doen, kansen bieden» van 15 juni jl. Kamerstuk 29 279, nr. 655.

waar.³ Onder andere hekwerk, camera's en netten zijn hiermee gerealiseerd. Tevens is het aantal speurhonden verdubbeld van twintig naar veertig. DJI voert diverse controles uit, zoals toegangscontroles en controles van cellen en luchtplaatsen. De penitentiaire scherpste van het personeel is hierbij van groot belang. Daarnaast is het naar binnen brengen van contrabande per 1 november 2019 strafbaar gesteld. Op de invoer van verboden spullen staat een geldboete van de derde categorie of een gevangenisstraf van maximaal zes maanden. Ook is DJI bezig te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om gsm-signalen te detecteren en te verstoren. Bij het constateren van ongewenst of crimineel gedrag bij gedetineerden worden er disciplinaire straffen opgelegd. Bij strafbaar gedrag is het uitgangspunt dat altijd aangifte wordt gedaan zodat gedetineerden strafrechtelijk vervolgd kunnen worden. De Wet Straffen en Beschermen laat gedrag tijdens detentie zwaarder meewegen bij de verlening van verlof en de voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.). Het in gevaar brengen van de veiligheid van medewerkers zal dus consequenties hebben bij een beslissing over het verlenen van verlof of v.i.

Vraag 3

Hoe wordt een gedetineerde gekozen of benoemd als lid of voorzitter van een gedetineerdencommissie?

Antwoord 3

Nadat een gedetineerde zich verkiesbaar heeft gesteld, kiezen de gedetineerden van een afdeling zelf wie hen vertegenwoordigt in de gedetineerdencommissie (Gedeco). Uit de gekozen vertegenwoordigers wordt een voorzitter gekozen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat een positie in een gedetineerdencommissie op geen enkele wijze tot gevolg mag hebben dat een gedetineerde meer privileges geniet dan andere gedetineerden?

Antwoord 4

Ja, die mening deel ik. Leden van de Gedeco komen wel, ter uitoefening van hun functie, op afgesproken tijdstippen op andere afdelingen voor overleg met andere Gedeco-leden en/of functionarissen van de inrichting.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat sociale en fysieke veiligheid van alle medewerkers bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van essentieel belang is?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Welke maatregelen heeft u de afgelopen jaren getroffen om de sociale veiligheid in Penitentiaire Inrichtingen (PI) te bevorderen?

Antwoord 6

In de opleidingen van het personeel wordt aandacht besteed aan de omgang met gedetineerden en de dilemma's die hierbij spelen. Voorts bestaan er vertrouwenspersonen waar de medewerkers hun zorgen kunnen uiten. Daarnaast kunnen door de AITs en BIVs gedrag van gedetineerden beter gemonitord worden. Door de invoering van de Wet Straffen en Beschermen telt gedrag bij verlening van verlof en v.i.

Vraag 7

Kunt u bevestigen dat wanneer een gedetineerde spullen, zoals een TV, kapot maakt de schade altijd wordt verhaald op de gedetineerde?

Antwoord 7

Ja, uitgangspunt is dat bij vernieling de schade wordt verhaald op de dader.

³ Kamerstuk 24 587 nr. 748 en Kamerstuk 29 911, nr. 748.

Vraag 8

Bent u in gesprek vanuit uw rol als werkgever met andere grote overheids-werkgevers zoals de Politie en Defensie om de best practices uit te wisselen op het gebied van het bevorderen van sociale veiligheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Als er met sociale veiligheid wordt bedoeld de mate waarin medewerkers zich tijdens hun werk beschermd weten en voelen tegen persoonlijk leed als gevolg van grensoverschrijdend gedrag van anderen, dan wordt dat onderwerp met enige regelmaat besproken tijdens interdepartementale overleggen en dan vooral in relatie tot het bevorderen van een integere organisatie en integer gedrag daarbinnen.

Vraag 9

Hoeveel meldingen van onveilige situaties zijn door het personeel van de DJI de afgelopen vijf jaren gedaan in de PI Zaanstad?

Antwoord 9

Hieronder staan de cijfers opgenomen van het aantal beschikkingen dat is opgelegd vanwege bedreiging van het personeel. Het betreft dus alle situaties waarin een dergelijke bedreiging is geconstateerd en heeft geleid tot een beschikking aan gedetineerde (zoals een disciplinaire straf). Dit betreft dezelfde cijfers als opgenomen in mijn brief van mei jl.⁴, met daarbij de specifieke aantallen voor JC Zaanstad.

Aantal beschikkingen met bedreiging personeel als een van de aanleidingen	2017	2018	2019	2020
Totaal GW	671	689	861	773
Zaanstad	138	118	116	79

Bron: Tulp-Selectie

Vraag 10

Waar kunnen medewerkers terecht met hun zorgen over sociaal onveilige situaties indien leidinggevenden, na meldingen van medewerkers, onvoldoende actie ondernemen?

Antwoord 10

Medewerkers die vinden dat de leidinggevenden onvoldoende actie nemen na meldingen over onveilige situaties, kunnen dat melden aan de directeur van de inrichting. Medewerkers die hun zorg of melding niet willen bespreken met hun eigen of hoger leidinggevenden, kunnen zich tot het Bureau Integriteit (BI) wenden. Verder kunnen medewerkers altijd terecht bij een vertrouwenspersoon.

Vraag 11

Welke acties zijn ondernomen na het bericht in de Telegraaf?

Antwoord 11

De directeur heeft overleg gevoerd met medewerkers van de inrichting. Daarbij is opgeroepen signalen en gevoelens over mogelijke onveiligheid met de leidinggevende te delen, zodat er onderzoek kan plaatsvinden en (als dat nodig is) maatregelen kunnen worden getroffen. Medewerkers worden gestimuleerd dit ook te doen. Daarnaast hebben er in het JC Zaanstad intensieve celinspecties plaatsgevonden, onder meer met inzet van speurhonden van de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O). Er is voorts intensief overleg gevoerd met het OM en de politie, onder andere over de orde en veiligheid in de inrichting, de veiligheid van medewerkers van het JC Zaanstad en de gevolgen van de publicatie voor een lopend (opsporings-)onderzoek in het JC Zaanstad.

⁴ Kamerstuk 29 279, nr. 652

Vraag 12

Wat gaat u doen om te voorkomen dat criminele organisaties vanuit gevangenissen kunnen worden geleid?

Antwoord 12

Zie antwoord op vraag 2.

Vraag 13

Indien er nog onderzoeken lopen naar aanleiding van het bericht in de Telegraaf, kunt u de Kamer berichten over de voortgang en over de uitkomsten van deze onderzoeken voor het commissiedebat gevangeniswezen en tbs van 2 december 2021?

Antwoord 13

Indien het onderzoek tijdig is afgerond en het bekend maken van de onderzoeksresultaten geen negatieve invloed heeft op de orde en veiligheid in de penitentiaire inrichtingen of een lopend opsporingsonderzoek van OM en politie zal ik uw Kamer berichten over de uitkomsten.

Vraag 14

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 14

Ja.